

De Holland Rijnland Methode

dHRM

Profiel van de multidisciplinaire begeleider

(een begeleider die zowel onderwijs-
begeleiding als jeugdhulpbegeleiding
kan bieden)

Vooraf

Holland Rijnland startte in 2018 met een onderzoek wat kinderen nodig hebben die, ondanks dat ze kunnen leren, (dreigend) thuiszitter zijn of een vrijstelling hebben van onderwijs. Na de onderzoeksfase volgde een pilotfase en inmiddels is er sprake van een implementatiefase. Verschillende werkgroepen zijn betrokken zijn geweest bij de ontwikkeling van het instrumentarium om de aansluiting tussen onderwijs en zorg te verbeteren.

De bevindingen van de afgelopen drie jaren van de werkgroepen en stuurgroep zijn samengebracht en verwoord in de Holland Rijnland methode. De aanpak is zo ver doorontwikkeld en onderbouwd dat de professionals deze graag delen. De Holland Rijnland Methode in zijn geheel bevat een stappenplan met bijbehorende handvatten en kaders, zodat beleidsmedewerkers en andere professionals kunnen werken aan oplossingen voor kinderen die goed onderbouwd en duurzaam zijn. Dat leidt ertoe dat er een onderwijzorgcontinuüm ontstaat: kinderen ontvangen onderwijs en zorg die aansluit op hun behoeften.

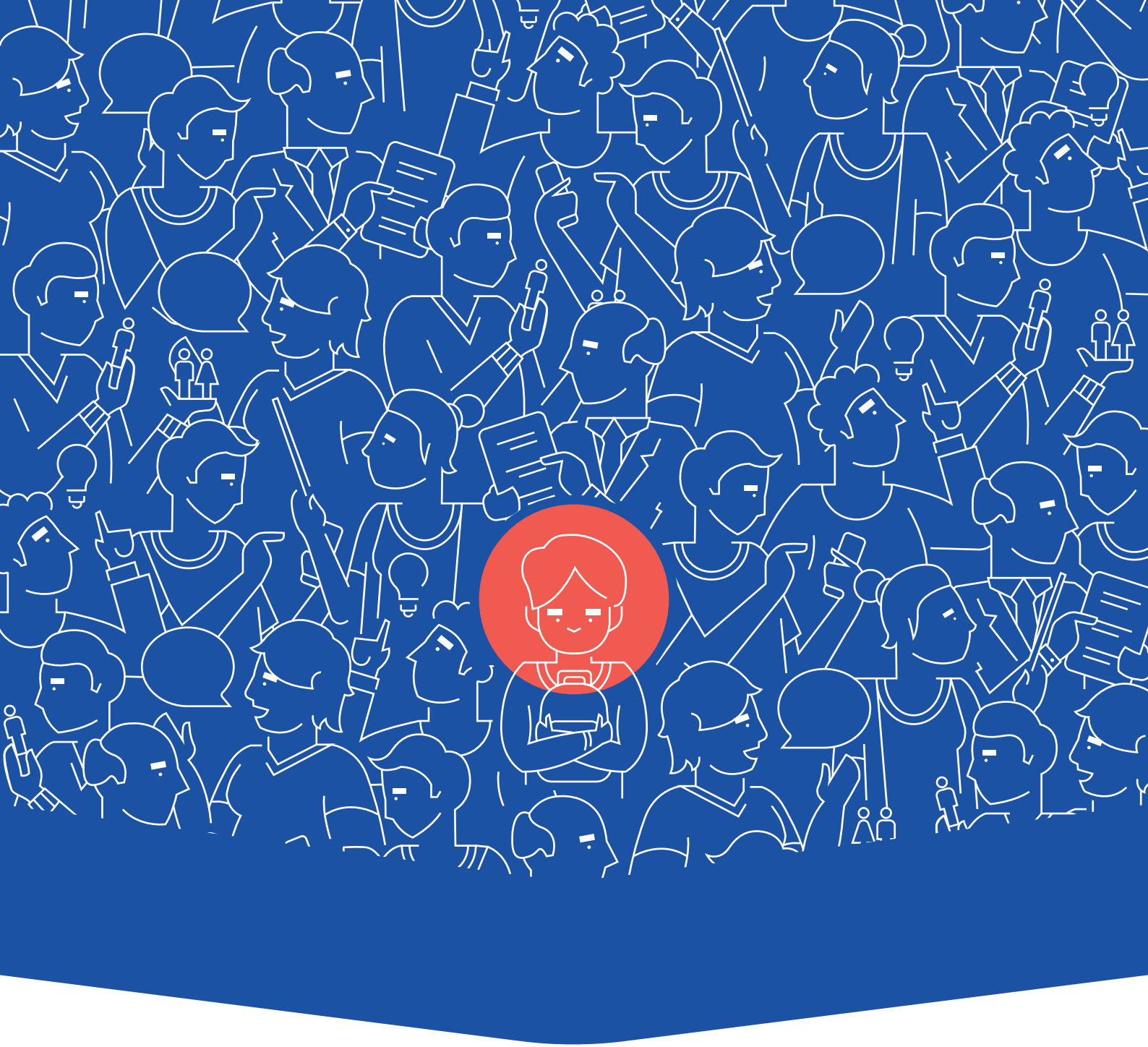
Dit document is stap 3 van het stappenplan van de Holland Rijnland methode.

Holland Rijnland vormt één van de inspiratieregio's van het project Met Andere Ogen.

Voor meer informatie

www.aanpakmetandereogen.nl

Inhoudsopgave

Inleiding	04
1. Werkwijze voor totstandkoming profiel en adviezen voor vervolg	05
2. Het profiel van de onderwijs- en jeugdhulpbegeleider (met dank aan documenten Hogeschool Leiden)	06
3. Van advies naar werkelijkheid	07

Inleiding

De gemeenten in Holland Rijnland en de samenwerkingsverbanden passend onderwijs voor PO, VO en MBO hebben in maart 2019 gezamenlijke ambities uitgesproken over de effectieve aansluiting tussen jeugdhulp en onderwijs. Een van deze ambities betreft een heldere route en een helder werkproces.

Gemeenten en samenwerkingsverbanden primair onderwijs hebben de professionals van Holland Rijnland de opdracht gegeven om een werkwijze te ontwikkelen ten behoeve van arrangementen voor kinderen met complexe problematiek. De professionals van Holland Rijnland hebben hiervoor een handreiking ontwikkeld. In de handreiking staat beschreven hoe scholen en medewerkers wijkteam samen het beschikbare aanbod kunnen inzetten, zodat er een passend individueel arrangement ontstaat. De school zorgt bijvoorbeeld voor passende onderwijsbegeleiding, de medewerker wijkteam/medewerker toegang zorgt voor een zorglocatie waar het kind naar toe kan.

Een klein deel van de kinderen heeft een begeleider nodig die zowel individuele onderwijsbegeleiding als jeugdhulpbegeleiding kan bieden. Het gaat bijvoorbeeld om kinderen die een eerste aanzet tot onderwijs nodig hebben. In dit document staat het profiel van deze begeleider beschreven. De kennis van de Hogeschool Leiden over de vereiste competenties is benut bij de totstandkoming van dit profiel. De Hogeschool Leiden verzorgt een opleiding waarbij professionals aan het eind van de opleiding zowel lesbevoegd zijn als een SKJ-registratie kunnen aanvragen. Dit type begeleider kan nu al ingezet worden als jeugdhulp en onderwijs heel nauw op elkaar afgestemd moeten worden. Deze handreiking bevat hiervoor een stappenplan.

Het profiel kan gemeenten en samenwerkingsverbanden/schoolbesturen helpen om samen afspraken te maken met aanbieders. Er wordt dan een nieuw type interventie of 'product' vormgegeven. Het profiel draagt, samen met de eerder opgeleverde handreiking en het bespreekdocument voor een vaste contactpersoon, bij aan een duidelijke werkwijze voor scholen en professionals. Het profiel draagt ook bij aan de totstandkoming van arrangementen voor kinderen met complexe problematiek.

1. Werkwijze voor totstandkoming profiel en adviezen voor vervolg

Werkwijze voor het opstellen van het profiel

Het profiel is opgesteld door professionals van de inspiratieregio Holland Rijnland. De Hogeschool Leiden heeft ten behoeve van dit profiel documenten beschikbaar gesteld met daarin een beschrijving van de competenties van een onderwijsbevoegde leerkracht en competenties van een SKJ te registreren hulpverlener.

Het probleem: huidige werkwijze levert knelpunten op

De professionals van Holland Rijnland zien dat een meer effectieve manier van werken nodig is om een grijs gebied tussen onderwijs en zorg te overbruggen. Ze beschrijven de afzonderlijke taken van onderwijs en jeugdhulp als volgt:

- Onderwijs focust op didactiek en het creëren van voorwaarden in de leeromgeving om tot leren te komen;
- jeugdhulp focust op het versterken van zelfregulerende vaardigheden, maar ook op bijvoorbeeld zelfbeeld, zelfredzaamheid, zelfstandigheid of vertrouwen van het kind om tot leren te komen.

Daartussen of overlappend zit een grijs gebied waar niet te definiëren is of het gaat om 'onderwijs' of 'zorg'. Onderwijs en jeugdhulp hebben bijvoorbeeld samen een taak om te werken aan voorwaarden voor een leerling om zich staande te houden in een groep of onderwijssetting. Er is in sommige gevallen één begeleider nodig, die beide expertises heeft. Vooral als er door de tijd heen meer onderwijs toegevoegd kan worden. De onderwijs-jeugdhulpbegeleider (multidisciplinaire begeleider) kan tijdens het begeleidingstraject onderwijs en jeugdhulp in elkaar laten overvloeien en geleidelijk steeds meer onderwijs toevoegen.

Voor wie is de multidisciplinaire begeleider nodig?

De in te zetten begeleider, die zowel beschikt over onderwijsbevoegdheid als jeugdhulpcompetenties, moet bijdragen aan begeleiding van kinderen die:

- behoefte hebben aan middel- tot zware ondersteuning;
- kunnen toegroeien naar een vorm onderwijs en een eerste aanzet nodig hebben;
- een individuele setting en begeleiding nodig hebben;
- moeten leren om deel te nemen aan een groep.

Wanneer ouders niet 'klaar zijn' voor een medewerker uit de zorg, maar wel voor een leerkracht die ook over zorgcompetenties beschikt kan de multidisciplinaire begeleider voor ouders vertrouwenwekkend werken.

2. Het profiel van de multidisciplinaire begeleider

(MET DANK AAN HOGESCHOOL LEIDEN)

De multidisciplinaire begeleider beschikt over competenties die passen bij het profiel van een leraar en van een jeughulpmedewerker. In dit profiel is uitgegaan van een medewerker op HBO niveau. De professional is zowel onderwijsbevoegd als SKJ geregistreerd en kan daarom zowel in opdracht van onderwijs als in opdracht van gemeenten of jeugdhulpaanbieders begeleiding bieden aan kinderen. De multidisciplinaire begeleider werkt in Holland Rijnland op basis van het handelingsplan van de school waar de vaste contactpersoon of onderwijs-ambassadeur bij betrokken is. Deze multidisciplinaire begeleider kan in dienst zijn van een aanbieder of als zelfstandige werkzaam zijn. De begeleider legt verantwoording af aan school, de vaste contactpersoon, ouders en eventueel andere betrokkenen.

- De begeleider beschikt over vakinhoudelijke, vakdidactische en pedagogische bekwaamheden tot het geven van onderwijs. De bekwaamheden omvatten zowel kennis als kunde.
- De begeleider benadert mensen en hun sociale contexten en laat zich benaderen, is 'present', maakt contact mogelijk via verschillende kanalen en vangt signalen op.
- De begeleider bevordert het sociaal functioneren van het kind en zijn primaire leefomgeving op methodische wijze, evidence based of practice based. De begeleider doet dit wederkerig en in samenspraak, gericht op zelfregie en participatie aan onderwijs, netwerken en gemeenschappen. De begeleider let op de veiligheid van kinderen en neemt daarbij het eigen karakter en handelingsvermogen van het kind in acht.
- De begeleider werkt transparant, resultaatgericht en efficiënt en onderscheidt output en outcome.
- De begeleider draagt bij aan interdisciplinaire en interprofessionele samenwerking binnen of tussen (professionele) netwerken. Dat gebeurt op zodanige wijze dat mensen, netwerken en gemeenschappen hun eigen doelstellingen kunnen halen.
- De begeleider toont met kennis en kunde aan, dat hij zijn werk als begeleider en als deelnemer aan het professionele netwerk, kan verrichten op een professioneel doelmatige en verantwoorde wijze.
- De begeleider leert van ervaringen door steeds te reflecteren op het eigen handelen. De begeleider ontwikkelt zich op het gebied van jeugdhulp en onderwijs en draagt bij aan de vernieuwing van de beroepspraktijk op het snijvlak van beide domeinen.
- De begeleider heeft een onderzoekende houding en het vermogen om kennis uit onderzoek van anderen toe te passen en om zelf praktijkgericht onderzoek te doen. De begeleider is in staat om de resultaten van dat onderzoek te vertalen naar innovatie van de beroepspraktijk. Daarbij worden ethische afwegingen gemaakt met gebruikmaking van (inter)nationale beroepscodes. De begeleider maakt gebruik van de discretionaire ruimte en brengt de ethische afwegingen over het voetlicht bij de verschillende betrokkenen. De begeleider is kritisch reflecterend en is gericht op duurzame ontwikkeling van het professionele handelen.

² De competenties zijn ontleend aan het Besluit van 16 maart 2017 tot wijziging van het Besluit bekwaamheidseisen onderwijspersoneel en het Besluit bekwaamheidseisen onderwijspersoneel BES in verband met de herijking van de bekwaamheidseisen voor leraren en docenten en aan het landelijk opleidingsdocument sociaal werk. De competenties zijn opgesteld met dank aan input van de Hogeschool Leiden.

Een voorbeeldsituatie

Een leerling staat ingeschreven op een school voor gespecialiseerd onderwijs. Het volgen van onderwijs in een groepssetting verloopt moeizaam. De leerling is inmiddels terecht gekomen bij een zorgboerderij. Op deze zorgboerderij ontvangt hij/zij beperkt onderwijs, maar moet geleidelijk weer toegroeien naar volledig onderwijs. De school, ouders en medewerker wijkteam/medewerker toegang maken hierover afspraken.

De leerling heeft begeleiding nodig die expliciet toewerkt naar terugkeer naar school. De begeleider moet, afhankelijk van het ontwikkeltempo en de behoefte van de leerling, jeugdhulpbegeleiding (zelfredzaamheid en zelfregulatie) en onderwijsbegeleiding (didactiek en leervoorwaarden) kunnen bieden tot de leerling weer functioneert op het niveau waarop hij/zij volgens ouders en professionals maximaal kan functioneren.

3. Van advies naar werkelijkheid

Om te komen tot beschikbaarheid van multidisciplinaire begeleiders worden de volgende stappen geadviseerd:

Korte termijn/incidenteel beschikbaar:

Deze handreiking voorziet in een stappenplan om in enkele situaties een begeleider conform dit profiel in te zetten, ondanks het ontbreken van afspraken met aanbieders.

Lange termijn/structureel beschikbaar:

- Samenwerkingsverbanden/onderwijs en gemeenten stellen gezamenlijk een budget beschikbaar en maken hierover afspraken.
- In het (ambtelijk) OOGO worden afspraken gemaakt over de te contracteren partijen die voldoen aan de voorwaarden.

Voorgesteld wordt:

1. om uit te gaan van een tarief in de middencategorie, ongeveer 90 euro (prijspeil 2021) per uur lijkt een passend tarief voor een HBO geschoolde leerkracht/sociaal werker;
2. dat onderwijs en gemeenten gezamenlijk financieren. Daarbij zijn drie scenario's mogelijk:
 - a) Zij geven ieder apart opdracht om voor de helft van het aantal leerlingen begeleiding te bieden. De afzonderlijke opdrachten bieden gezamenlijk ruimte om het totale aantal leerlingen te begeleiden.
 - b) Een van beide partijen geeft opdracht. De andere partij stelt het budget beschikbaar.
 - c) Beide partijen sluiten gezamenlijk een contract met de aanbieder.

Organisatie van de toegang

Het inzetten van de multidisciplinaire begeleider kan uitsluitend op basis van een OPP plaatsvinden waarbij de vaste contactpersoon betrokken is. Uit de doelen blijkt dat er zowel sprake is van onderwijsgerelateerde doelen (didactiek en het creëren van juiste voorwaarden om tot leren te komen) als jeugdhulpdoelen (gericht op zelfredzaamheid en sociaal functioneren). Ouders stemmen in met de aanpak middels een handtekening onder het handelingsdeel van het OPP. Evaluatie en bijstelling van de inzet vindt plaats in een overleg op school in aanwezigheid van ouders.

De Holland Rijnland Methode

